

Høringsuttalelse NOU 2017:12 "Svikt og svik"

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Utvalg for levekår		

Saksbehandler: Eva Mikkelsen	Arkivsaknr.: 2017/6451-1
------------------------------	--------------------------

RÅDMANNENS INNSTILLING:

Askøy kommune gir følgende høringsuttalelse til NOU 2017:12 «Svikt og svik»:

Kap. 7: Kunnskap og kompetanse

Askøy kommune slutter seg til Utvalgets anbefaling om å bruke tildelingsbrev til direktoratene for å fremme økt kunnskap og kompetanse i tjenestene om vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt og på at etatene må samarbeide for å sikre dette.

Vi erfarer i dag en manglende felles kompetanse og tilfeldig praksis i flere tjenester innenfor dette området generelt, og når det gjelder samtaler med barn spesielt.

Vi ser også behov for kompetanseheving på hvordan samtale og snakke med barn og familier, slik at vi ikke hele tiden forholder oss som om de utsettes/ utsetter for vold eller overgrep. Å ha evnen til å være nysgjerrig, bygge relasjoner og bruke kompetansen riktig.

Vi slutter oss også til Utvalgets anbefaling om å sikre at rammeplaner for relevante utdanninger inkluderer kunnskapsmål om vold mot barn, samarbeid, regelverk, taushetsplikt, opplysningsplikt, avvergeplikt og sikkerhetsarbeid.

For å sikre at vi i fremtiden har ansatte med en felles kunnskap og forståelse i det tverrfaglige samarbeidet med barna og familiene det gjelder, må grunnlaget for en slik forståelse legges i profesjonsutdanningene.

Vi slutter oss også til Utvalgets anbefaling om å utrede innføring av autorisasjonsordning for ansatte i barneverntjenesten.

Utvalget foreslår å prøve ut og evaluere i større skala forebyggende programmer som ATVs *Bryt voldsarven*. I dag er ATVs tilbud så ulikt fordelt fordi kommunene må kjøpe avtaler. Om dette skal bli et reelt tilbud til alle kommuner, mener vi det må tas inn som del av et offentlig tjenestetilbud.

Askøy kommune mener også at det må legges nasjonale føringer for systematisk kompetanse og arbeid med barneverntjenestens evaluering av egen praksis, både når det gjelder tiltak i familier og egen barnevernfaglige yrkesutøvelse.

Det må lages bedre systemer for gjennomgang og evaluering av saker som ikke har vært godt nok jobbet med både i egen tjeneste og på tvers av tjenester.

Askøy kommune vil særlig framheve at det i dag er utydelig hvilket ansvar flyktningetjenesten har i dette arbeidet. De er en tjeneste som hovedsakelig jobber med de voksne, både i bosettingsfasen og gjennom kvalifiserings- og integreringsarbeidet. Det er ønskelig at det gis føringer for hvilken kompetanse ansatte i denne tjenesten må ha for å kunne vite hvilke spørsmål de bør stille og hvordan forstå det de ser og hører i møte med de voksne. Det er behov for mer kunnskap og kompetanse om oppdragervold spesielt, og kunnskap om barns behov og foreldrefungering i et kulturperspektiv.

Kap 8: Samarbeid og samordning

Askøy kommune mener det bør ses på hvilke mål som blir satt for tverrfaglig samarbeid. Slik det er i dag er samarbeid blitt et mål i seg selv; svaret på hvordan løse familiers komplekse behov for sammensatte tjenester. Forskjelligheten blir dermed inngangsporten til samhandlingen, men gir ingen oppskrift på hvordan håndtere forskjellighet i ulikt lovverk, fag- og profesjonsforståelser, ulike rammebetingelser eller ulik tilhørighet i velferdstjenestene. Vi mener målstyringen som har vært førende for arbeidet, har bidratt til fravær av tverrfaglig perspektiv hvor brukerne har stått i sentrum. Vi ønsker at det på tvers av direktoratet og departementer gis flere felles tverrfaglige føringer og indikatorer på tvers av tjenester. Vi tenker kravene i Individuell Plan (IP) og føringene der kan være viktige grep for dette.

Familievernet har i dag noen spesifikke oppgaver knyttet tilt høykonfliktfamilier og familier som har blitt fratatt omsorgen for barn. Vi erfarer at dette i dag ikke fungerer i praksis på grunn av både ressursmangel og varierende kompetanse på området. Det er også utydelig i samarbeidet med kommunene hvem som har ansvar for hva, og det er utydelig hva som kan formidles av informasjon. Vi stiller spørsmål ved om forståelsen og praktisering av taushetsplikten etter Lov om helsepersonell i forhold til Lov om barneverntjenester kan gjøre at noen barn ikke får den beskyttelsen de har krav på.

De begrensede antall sakene som er gjennomgått av Utvalget legger føringer for hele landskapet av saker barneverntjenesten jobber med. Lov om barneverntjenester legger føringer for at en undersøkelse ikke skal gjøres mer omfattende enn hva formålet tilsier. Hvordan konkret forstå dette i spennet av problemstillinger og bekymring for barn, slik at rettsikkerheten for både barn og foreldre blir ivarett?

Askøy kommune stiller spørsmål ved Utvalgets forslag om å slå sammen Kompetansesentrene. Vi som kommune tenker ikke det er behov for et nytt regionalt senter, men ønsker heller at de vi allerede har blir styrket, og kan fortsette med den samordningen som nå er i gang.

Kap. 9: Barns medvirkning og samtale med barn

Vi erfarer i dag en manglende felles kompetanse og tilfeldig praksis i flere tjenester om vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt generelt, og når det gjelder samtaler med barn spesielt. Det er behov for kompetanseheving på hvordan samtale og snakke med barn og familier, slik at vi ikke hele tiden forholder oss som om de utsettes/ utsetter for vold eller overgrep. Å ha evnen til å være nysgjerrig, bygge relasjoner og bruke kompetansen riktig.

Barnevernsproffene viser til at det ikke spørres om hva som kan ligge bak uttrykket mitt, atferden min, heller ikke når det handler om psykisk helse. Vi mener BUP i flere samtaler med barn og ungdom burde gått lengre inn i utsagn og problemstillinger enn hva vi ser blir gjort i dag. Det er i dag et stort fokus på diagnoser, mens det i mindre grad spørres hva atferd kan være et uttrykk for.

Det er behov for at det knyttes et tettere samarbeid når spesialisttjenestene er inne, med tydeligere rolleavklaring og ansvarsfordeling hvor oppgavefordelingen konkretiseres. Vi mener også at spesialisttjenestene for barn og unge må ha en dimensjonering som muliggjør å ivareta de oppgavene som ligger i dette.

Kap. 12: Taushetsplikt, opplysningsplikt, opplysningsrett og avvergeplikt

Askøy kommune slutter seg til Utvalgets beskrivelse av at det råder stor usikkerhet i tjenestene når det gjelder tolkningen og den praktiske anvendelsen av reglene om taushetsplikt, opplysningsplikt, opplysningsrett og avvergeplikt.

Askøy kommune er derimot uenig med Utvalgets flertall som mener det bør utredes om man skal supplere opplysningsplikten med en plikt til å melde til barneverntjenesten ved mindre alvorlige forhold.

Her støtter vi Utvalgsmedlem Cecilia Dinardis dissens. Vi er av den mening at forslaget kan forårsake en ansvarsfraskrivelse for å handle og tidlig innsats hos andre tjenester, hvor barneverntjenesten blir et sikkerhetsnett for tjenester som enten på grunn av ressursmangel, kapasitet eller på andre måter ikke gir tjenester de skulle gitt. Det er i forslag til ny barnevernlov særlig påpekt behovet for å tydeliggjøre barnevernets samfunnsmandat og oppgaver. Vi mener dette forslaget vil bidra til en utyeliggjøring av dette.

Vi tenker det i dag er forståelse av og praktisering av lovverket som er det største hinderet for at barn faktisk får den hjelpen de skal ha. Og at også i noen saker handler om å sikre at barneverntjenesten faktisk får de rette meldingene, og at andre tjenester utøver det ansvaret de har innenfor sitt tjenesteområde.

Kap. 13: Prinsippet om barnets beste

Askøy kommune støtter Utvalgets forslag om å gjøre en bred gjennomgang av lover, forskrifter, rundskriv og veiledere for å

- innarbeide prinsippet om barnets beste uttrykkelig
- gi veiledning for hvilke momenter som skal tillegges vekt i vurderingen av hva som er til barnets beste
- presisere hvilken vekt barnets beste skal ha i ulike sammenhenger.

SAMMENDRAG

Det regjeringsoppnevnte Barnevoldsutvalget leverte 22. juni 2017 sin rapport til barne- og likestillingsminister Solveig Horne, i form av NOU 2017: 12 som de har valgt å kalle «Svikt og svik». Utvalgets oppgave vært å undersøke særlig alvorlige saker av vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt mot barn, hvor spørsmålet har vært om forholdene kunne blitt forebygget eller avdekket av tjenesteapparatet på et tidligere tidspunkt. Utvalgets mandat har vært å finne ut hva som gikk galt, finne systemsvikt, for å kunne anbefale tiltak som beskytter barn mot slike krenkelser i fremtiden.

Askøy kommune har valgt å komme med en høringsuttalelse som omhandler disse kapitlene i NOU 2017:12:

- Kap. 7: Kunnskap og kompetanse
- Kap 8: Samarbeid og samordning
- Kap. 9: Barns medvirkning og samtale med barn
- Kap. 12: Taushetsplikt, opplysningsplikt, opplysningsrett og avvergeplikt
- Kap. 13: Prinsippet om barnets beste

Avgjøres av:

Utvalg for levekår

Behandles i følgende utvalg:

Utvalg for levekår

Videre saksgang:

Høringsuttalelsen oversendes Barne- og likestillingsdepartementet for videre behandling

Saksopplysninger:

Det regjeringsoppnevnte Barnevoldsutvalget leverte 22. juni 2017 sin rapport til barne- og likestillingsminister Solveig Horne, i form av NOU 2017: 12 som de har valgt å kalle «Svikt og svik». Utvalgets oppgave vært å undersøke særlig alvorlige saker av vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt mot barn, hvor spørsmålet har vært om forholdene kunne blitt forebygget eller avdekket av tjenesteapparatet på et tidligere tidspunkt. Utvalgets mandat har vært å finne ut hva som gikk galt, finne systemsvikt, for å kunne anbefale tiltak som beskytter barn mot slike krenkelser i fremtiden.

Utvalg for levekår har bedt rådmannen om å komme med en høringsuttalelse til NOU 2017:12 «Svikt og svik».

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-12/id2558211/>

Vurdering:

Høringsuttalelsen gjenspeiler de kommunale tjenestene sine erfaringer og utfordringer for områdene NOU 2017:12 beskriver. Det er derfor gjort et utvalg av områder i NOU-en som er tatt inn i høringsuttalelsen og kommentert.

Folkehelseperspektiv:

NOU 2017:12 og høringsuttalelsen har betydning for arbeidet med tidlig innsats for å forebygge vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn og ungdom.

Økonomi:

Ingen konsekvens

Kleppestø, 20.09.2017

Eystein Venneslan
Rådmann

Torgeir Sæter
Kommunalsjef levekår